

Verboden, maar nog lang niet verdwenen

Asbestvezels mogen dan al bijna twintig jaar niet meer verwerkt worden in producten, toch is het kankerverwekkende goedje nog massaal aanwezig in het Belgische woning- en gebouwenbestand. Asbest blijft een stille doder, wat grotendeels te wijten is aan ontoereikende wetgeving en handhaving. Frankrijk en Nederland lopen mijlener voor op ons land.

TEKST DIRK DESLEEPER

Asbest mag in België sinds 1998 niet meer worden verwerkt in producten, maar volgens schattingen zou er nog 3,7 miljoen ton van het ziekmakende goedje 'in omloop' zijn. Het grootste deel daarvan zit verwerkt in asbestcement, waar golfplaten, dakleien, buizen en allerlei afwerkmaterialen van gemaakt zijn. Bij huizen en gebouwen ouder dan dertig jaar kun je er donder op zeggen dat ze asbest bevatten.

DE VLAAMSE AFVALMAATSCHAPPIJ OVAM onderkent het probleem. Ze heeft een stappenplan opgesteld voor de verwijdering van asbesttoepassingen in de buitenschil van gebouwen en constructies met 2020 als deadline. Tegen dan zou Vlaanderen dus vrij moeten zijn van asbestdaken en -gevels. Maar al deze toepassingen moeten eerst wel op een veilige manier worden verwijderd. En dat knelt in België het schoonste

"DE WETGEVER MAAKT een onderscheid tussen het geïsoleerde en ongeïsoleerde asbest", vertelt Bob Rottiers, voorzitter van de Vereniging van Asbestverwijderende Bedrijven VAB. Over dat hechtgebonden asbest – bijvoorbeeld

golfplaten en leien – luidt de algemene perceptie dat het niet gevaarlijk is zolang je ervan afblijft. Jan en alleman mag met andere woorden een golfplaten of leien dak vervangen."

VOLGENS ROTTIERS LEGT de huidige wetgeving een hypotheek op de gezondheid van bouwvakkers. "Neem je een aannemer of dakwerker onder de arm, dan zal die wellicht aanbieden om de opruiming in jouw plaats te doen. Maar dikwijls neemt hij geen adequate maatregelen, zoals ademhalingsbescherming, luchtdichte kleef, fixatie en bevochtiging van de materialen en voorzichtig demontage. Terwijl zulke eenvoudige maatregelen veel meer bescherming bieden."

TOCH IS HET onderscheid tussen hecht- en ongebonden asbest compleet achterhaald. Het Nederlandse instituut TNO ontdekte bijvoorbeeld al in 2007 dat dakbedekking uit asbestcement onder de invloed

van weer en wind, zure neerslag en mosgroei sterk degradeert. Bij daken ouder dan twintig jaar is er zelfs een hoog risico op het vrijkomen van asbestvezels. Onze noordburen gingen daarom over tot een ambitieuze doelstelling tegen 2024 moeten alle asbestdaken verwijderd

Asbest is niet gevaarlijk zolang je ervan afblijft, luidt de algemene perceptie

Bob Rottiers

zijn. En dat verwijderen mag alleen gebouwen door erkende firma's, die volledig conform de veiligheidsvoorschriften werken. In België zijn zulke maatregelen alleen verplicht in het geval van ongebonden asbest

EEN ANDER PROBLEEM is de onwetendheid omtrent de aanwezigheid van asbest in een gebouw of woning. Houwelwerkgevers verplicht zijn een asbestinventaris in huis te hebben, is dit in de praktijk vaak dode letter. "De controle is nagenoeg nihil. Dat komt vooral omdat er onvoldoende middelen door de overheid voor worden vrijgemaakt," zegt Rottiers. Een ander pijnpunt in België kan iedereen die dat wil een asbestinventaris opmaken. Daardoor bestaat immers geen specifieke erkenning. "De deur staat niet andere woorden wagenwijd open voor cowboys die onder de prijs werken en bedenkelijk werk afleveren."

DAT STAAT IN schril contrast met de situatie bij onze noord- en zuiderburen. Zo ziet de Franse wetgever niet alleen scherp toe op bedrijven, maar verplicht hij de asbestinventaris ook voor residentiële eigenaars. In Frankrijk moet iedereen die zijn huis wil verkopen, immers zo'n inventaris kunnen voordragen aan kandidaat-kopers om die laatste niet op te zadelen met een verborgen gebrek. Rottiers: "Wie in België zijn huis verkoopt, moet een helboel attesten kunnen voorleggen. Een asbestinventaris hoort daar niet bij. Meestal komt de aanwezigheid van asbest dan ook pas aan het licht wanneer de kopers hun huis aan het opknappen zijn." We nemen dus best een voorbeeld aan onze buurlanden om asbest volledig te kunnen bannen uit ons bestaan

3 VRAGEN AAN...

ROB BUURMAN
BELEIDSMEDEWERKER BIJ
BOND BETER LEEFMILIEU

In haar visienota oarmt de Vlaamse regering de kringlooeconomie. Waarop moeten we ons focussen?

"Het gaat niet om één maatregel, maar om een visie op de economie, waarbij alle verhoudingen op hun kop worden gezet. De circulaire economie komt er enkel als we ook op een fundamenteel niveau de economie durven te hervormen. Bijvoorbeeld door de lasten op arbeid te verschuiven naar lasten op grondstoffen. Het einddoel is even simpel als ambitieus: minder grondstoffen verbruiken."

Wat met recycling?

"Het recycleren gaat Vlaanderen vrij goed af, maar we moeten naar een systeem waarbij de traditionele recyclingsector steeds minder nodig is. In de circulaire economie is hergebruik vanzelfsprekend. Een gezonde circulaire economie vereist betere producten, die langer meegaan en beter te herstellen zijn."

Welke rol speelt de burger hierin?

"De burger wordt niet langer als consument, maar als gebruiker benaderd. Dus, als een deelsysteem voor auto's ervoor zorgt dat er minder auto's op de weg zijn, terwijl mensen toch van A naar B geraken, dan moet de politiek daarvoor kiezen. Burgers zullen meer controle uitoefenen op het productiesysteem. Nu al zie je dat mensen online samen open source auto's en huizen ontwerpen en dat zijn heus geen slechte producten."

RADIOACTIEVE (N)OORDEN

Vorige week is in Helsinki, Finland, uitzonderlijk hoge concentraties gemeten van de radioactieve stof cesium-137. In plaats van de gebruikelijke 1.000 microbecquerel, stegen de waarden tot 4.000 microbecquerel, evenveel als het jaar na de kernramp in Tsjernobyl van 1986. De fall-out van die ramp zorgt ervoor dat cesium-137 altijd in de lucht hangt in Finland. Het vreemde aan het huidige verhaal is dat niemand weet waar de straling vandaan komt.